

גיליון מס' 229

יביע אומר

בראשות הגאון רבי יגאל כהן שליט"א

פרשת דברים

מאמר השבוע

מאת רבאק הויזנר
הרב רבי יגאל כהן שליט"א

מאמר השבוע

הנהגות מרן

שאלות ותשובות

מעבר לסגולה

לאשת החיל

פנינים מהפרשה

סיפור לשבת

לא תאמין לא תקבל!

בנוסף אביא סגולה שנהגתי בה פעמים רבות, ורחם עלי הבורא יתברך ורחמי יושועו גדולות. עצם אמירת הפסוקים של בטחון מחזקת את האדם במדה נפלאה זו. על ידי שנון הפסוק נכנסים הדברים ללב האדם, עד שמאמין במה שאומר, וכדגמת אביא את הפסוק "ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך". פסוק זה משלב בתוכו גם את חסדיו של הקב"ה וגם את מדת הבטחון, וכשמשלים את שניהם יחדיו קל יותר להיות בטוח שהשם יתברך ימלא משאלות לבנו לטובה.

מתי השם חיב לתת?

מספרים על רבי ישראל מסלנט, שהיה מסביר את מדת הבטחון, שהאדם בטוח שהשם יתברך יגשים לו את משאלת לבו, אם אין ספק שהדבר הוא לטובתו, כגון אכל עכור ונעבור בני ביתו. ואם רק יהיה בטוח שהבורא יתברך ישלח לו את מזונותיו, אזי השם יתברך יהיה חיב לשלח לו את מזונו.

במהלך אחד השעורים של רבי ישראל, קם יהודי ושאל: כבוד הרב, גם אם לא אצא לעבודתי בצביעת בתים, השם ישלח לי עשרת אלפים רובל, אם אהיה בטוח שישלח לי? נדאי, ענה לו הרב, הרי זהו פסוק מפרש: "גול על ה' דרךך ובטח עליו והוא יעשה". חזר האיש לביתו והודיע לרעייתו: אני נשאר בבית. לא צריך יותר לעבד. הרב הבטיח לי שאם אבטח בהשם הוא יהיה חיב לשלח לנו פרנסתנו.

כך עברו להם הימים, ועשרת אלפים הרובל עדין לא הגיעו. אשתו פונה אליו וגוערת בו: תפסיק כבר עם השטיות שלך, צא והבא אכל לילדיך. בצר לו פנה לרב בשאלה: אני כבר חדש ימים בטוח בהשם יתברך שישלח לי עשרת אלפים רובל, ועדין לא קבלתי. הציע לו הרב לקנות ממנו את עשרת אלפים הרובל שצריך הוא לקבל, בתמורה לחמשות אלפים רובל במזמון. אורו עיניו של הצבע וענה: נדאי, כבוד הרב. השיב לו הגאון רבי ישראל ואמר: חזר לך לעבודתך. אם ותרת כל כך מהר על מחצית מפספסך, אתה לא באמת בטוח שתקבל את הפסוק מאת השם יתברך.

כך גם עניתי ליהודי, שאמר לי שהוא כבר הרבה זמן בטוח שהקב"ה ישלח לו את זוגו, ומדוע אם כן עדין לא מצא את שאהבה נפשו?

חליפה לחתנה כבר קניתי? - שאלתי אותו, ומה עם נעלים? הוספתי לשאל. - לא חשבת על זה, ענה הבחור. ראית פעם אדם שיודע שהוא עומד להתחתן, ואינו מכין לעצמו חליפה לצרכך? כנראה שאתה לא באמת בטוח, תמשיך להתחזק בבטחון ואשתך תגיע עד אליך - סימתי את דברי.

מתוך ספרו של הרב יגאל כהן.

פרוש שני שמביא רבנו בחיי בשער הבטחון, שיהיה לבו בטוח במי שיבטח בו, שיקים מה שאמר, ויחשב עליו הבורא טוב, ואפלו במה שלא התנה, ולא הבטיח לעשות עבורו בתורה הקדושה. תארו לעצמכם שהבטחתם לבן שלכם לתת לו מתנה מסוימת ליום הולדתו, והנה במהלך שיחתו עם אחיו שמעתם אותו אומר: "לא נראה לי שאבא או אמא יתנו לי את המתנה שהבטיחו, הם תמיד מבטיחים ואינם מקיימים", הרי נדאי שבאותו רגע ירד לכם הרצון לתת לו את המתנה, הן שלכם אינו סומך עליכם שתקיימו את הבטחתכם.

לא תאמין לא תקבל!

יסוד גדול מלמדנו רבנו בחיי, אם אתה לא מאמין להבטחה של הבורא יתברך, שהבטח בהשם חסד יטובנו, לעולם לא תוכל להגיע לדרגה של בוטח, שהרי זה אחד מעקריו התורה הקדושה, שנאמין שכל הנבואות וההבטחות שקתובות בתורה, בנביאים, בכתובים ובמאמרי חז"ל, הם אמת לאמתה, ואפלו מלה אחת מדבריהם לא תשוב ריקם. וכל יהודי ששקל בקדקדו מבין שהבורא יתברך אינו טועה לעולם, ואם הבטיח ובידו לקיים, נדאי שיקיים. ואם נכסות משאלות בלבנו, זה רק מפני חסר הבנתנו את הנהגתו הרחומה. וככל שנאמין באמונה שלמה בהבטחת הבורא שמי שיבטח בו חסד יטובב אותו כל חייו, כך נתקרב למדת הבטחון בבורא. וכבר פסק הרמב"ם בהלכות ממרים (פרק ג', א'): מי שאינו מודה בתורה שבעל פה, הרי הוא כקלל האפיקורסים, שכל דברי רבותינו ז"ל כלם ברוח הקדש נאמרו.

למה שיתן לי?

נקדה נוספת מבארת דברי רבנו בחיי, שהבורא יתברך יקום את דבריו בתור נדבה וחסד. ודברים אלו הם תשובה לכל הטוענים: אויל לא מגיע לנו, הרי עשינו מעשים לא טובים, מה פתאם שהקב"ה יתן לנו את משאלותינו? על שאלה זו כבר ענה דוד המלך ברוח קדשו: "ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך". אפלו דוד המלך ע"ה שהיה צדיק גדול ובעל מעשים טובים, בטח בבורא יתברך לא בגלל מעשיו, אלא רק בגלל חסדיו המרבים של הבורא יתברך, ונדאי שאנחנו האנשים הפשוטים צריכים לדעת, שהחיים שלנו והמתנות שקבלנו במשך ימי חיינו, כדגמת הבריאות, הפרנסה, המשפחה, החברים, כלם, ללא יוצא מהכלל, הם חסד אחד גדול שהשם יתברך נתן לנו, ונדאי שהם אינם על פי המעשים שלנו. כשבטח שהבורא יתברך יעשה אתנו טוב גם בהמשך, נבטח שיעשה את זה בתור חסד.

בסוכת ודוואה לבורא עולם יא לאור ספרו החדש
של הרב יגאל כהן שליט"א
על פרק רביעי של חובת הלבבות
ביאור כשפה נעימה וברורה

ניתן להשיג במשרדי 'יביע אומר' 03-8000770
ובחנויות המוכרות

זמני כניסה ויציאת השבת
הזמנים לפי לוח "אור החיים"

יום	ת"א	חיפה	ב"ש
כניסה:	19:24	19:27	19:24
יציאה:	20:14	20:17	20:14
ד"ת:	21:08	21:11	21:08

ירושלים: לנוהגים 40 דקות 19:04

הנהגות מרן
רבנו הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

הנהגות מרן בלימוד התורה

פעם שח מרן הראש"ל ר' יצחק יוסף שליט"א כך: כל תלמיד חכם צריך להיות בקי בהלכות המצוות ב'אורח חיים' ו'יורה דעה', וגם ב'אבן העזר', אבל לא חייב להיות בקי בסדר 'קודשים'. ולצערנו יש ראשי ישיבות שלא בקיאים בהלכות המצוות, ופעם אמר לי מרן זצ"ל שכאשר עובר לפניו ראש ישיבה מסויים הוא יעמוד מפניו מדין זקן ולא מדין תלמיד חכם, ומכיוון שאינו בקי בהלכות המצוות כמו הלכות שבת ואיסור והיתר וכו'. וגם לגבי הדין שצריך להשתתף בהלוויה של תלמיד חכם שלימד לאחרים שאין לו שיעור וכל בני העיר חייבים להשתתף, זהו דווקא כשלימד בהלכות המצוות.

והנה אנו נוהגים להאריך בתיבת "זכרון" בקידוש, וכפי שלמדנו ממרן זצ"ל שזו סגולה לזכרון. ומי שלא זוכר, איזה צער יש לו כששוכח את תלמודו, כמו שקובר את בניו חס ושלום. ועל כן יעשה מקאם עג"אם ויאריך הרבה בתיבת "זכרון", וגם אם האשה עושה קידוש אין לחוש בדבר כזה לקול באשה ערווה.

מתוך 'השיעור השבועי' ניתן להשיג בטל' מספר: 0772009778 וכן 83-80-16-0527 שרון.

שאלות ותשובות
מאת סורנו הר"ג יגאל בן שלום זצ"ל

שאלה: האם אישה מעוברת צריכה לצום בתשעה באב?

תשובה: מעוברת ומניקה שמרגישה בריאה צריכה לצום בתענית תשעה באב, אולם אם היא מרגישה חלשה או שחלילה יש לה בעיה רפואית, היא צריכה ליצור קשר עם מורה הוראה שיפסוק לה אם לצום או לא.

שאלה: האם השנה מותר לאכול בשר בצאת הצום?

תשובה: בשו"ע (סימן תקנח) כתב שמנהג כשר לא לאכול בשר יום למחרת הצום (י' באב), ומפני שרובו של בית המקדש נשרף ביום זה, וכן מנהג הספרדים. והרמ"א שם כתב שאחרי חצות מותר לאכול בשר וכך מנהג האשכנזים, ובכל אופן השנה שיום למחרת הצום הוא יום שישי, אזי אחר חצות מותר לטעום את התבשיל הבשרי וכדי לבדוק אם הוא מוכן כראוי לכבוד שבת קודש.

שאלה: איך אפשר להתקלח בשבוע שחל בו תשעה באב?

תשובה: מנהג הספרדים שלא להתרחץ במים חמים בשבוע שחל בו תשעה באב, ומלבד במים קרים או פושרים, ובמיוחד בארץ הקודש שמזג האוויר חם מאוד ואין ראוי להימנע מלהתרחץ במים קרים וכדי שלא לצער את הבריות.

שאלה: מה דעת הרב לגבי הליכה לים או לבריכה בימים אלו? ומה הדין לגבי בית מלון?

תשובה: מעיקר הדין מותר ללכת לבריכה בימים אלו, אך צריך להיזהר מאד משום שהוא זמן לא כל כך טוב, ובכל אופן אסור ללכת לבריכה מחוממת או להיכנס לג'קוזי. והוא הדין שמוותר ללכת לבית מלון.

מעבר לסגולה
מאת הרב אליהו עמר שליט"א

הפטרות 'חזון ישעיהו'

שמאל דוחה וימין מקרבת

נהגו בעם ישראל לקרוא את הפטרות פרשת השבוע בפרקי הנביא שעוסקים מענין הפרשה, אך ישנן עשר שבתות בשנה שבהן אנו לא מפטירים מענין הפרשה, והם שלושת השבתות שלפני תשעה באב ושבע השבתות שלאחר תשעה באב. וכשנתבונן בזה נוכל ללמוד כלל חשוב, שכאשר רוצים להעיר למישהו על שעשה דבר שאינו ראוי, עלינו להרבות בשבח ולמעט בביקורת וכפי שהקב"ה מרבה בנבואות נחמה יותר מנבואות התוכחה.

ההבדל בין נבואת משה רבינו

לישעיהו הנביא

והנה הפטרה לפרשת דברים היא 'חזון ישעיהו בן אמוץ', והיא השלישית והאחרונה מבין הפטרות הפורענות, שם ישעיהו פותח את תוכחתו במילים הבאות (ישעיהו א, ב) "שמעו שמים והאזינו ארץ כי ה' דיבר, בנים גידלתי ורוממתי והם פשעו בי". ישעיהו הנביא מזכיר בדבריו את השמים והארץ ומשום שמשא רבינו ייחד את השמים והארץ להיות עדים של עם ישראל לקיים את התורה, וכפי שאמר משה רבינו בפרשת

ועל זה טען ישעיהו הנביא שאין זה ניסוח שלו אלא כך נאמר לו על ידי ה'.

מעשה המוכיח

אך לאור זאת יש לשאול מדוע הקב"ה לא בחר בנוסח "האזינו השמים"? ועל כך השיב הנביא בהמשך דבריו "בנים גידלתי ורוממתי", והיינו בגלל גדולתם של ישראל. ומבאר הזרע שמשון את כוונת הנביא שהקב"ה הוכיח שהוא חפץ בנו יותר מאשר בשמים בכך שהשרה את שכינתו בעולם הגשמי, וזוהי הגדולה והרוממות שנתן ה' לישראל שבחר לשכון עמנו בבית המקדש, ומזה הבין הנביא ישעיהו שה' לא רוצה לתת כבוד לשמים ועל כן הניח את כבוד השמים וירד לארץ.

ביאור הנבואה ברצף

וזהו ביאור הפסוק: "שמעו שמים והאזינו ארץ" - לפי שהיה הנביא רחוק מן השמים פנה אליהם בתואר "שמעו", וכשרצו מן השמים לפגוע בו אמר הנביא "כי ה' דיבר" - זהו דבר ה' לכבוד את הארץ יותר מן השמים. והיכן מצינו שעשה זאת? הנה במה שנאמר "בנים גידלתי ורוממתי" כאמור לעיל, אך לאחר שבני ישראל פשעו בה' - "והם פשעו בי", חזרה שכינה למקומה בשמים כמאמר הנביא הושע (ה, טו) "אלך אשובה אל מקומי", וכעת לא נשאר לנו אלא לחכות עד שתשוב השכינה לארצנו בגאולת עולם במהרה בימינו (ולאחרונה) בנושא זה עיין פרשת האזינו אות א).

האזינו (דברים לב, א) "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי", ואכן כעת משעברו על דברי התורה ישעיהו הנביא מזמן את העדים.

ומדוע שינה ישעיהו הנביא מלשונו של משה רבינו, שהרי משה אמר "האזינו השמים" ואילו ישעיהו הנביא אמר "שמעו שמים"? ומבאר הזוהר הקדוש (האזינו רפו ע"ב) שמשא רבינו שזכה לעלות למרום והיה קרוב לשמים אמר "האזינו השמים" ומלשון 'האזנה' הנאמרת על דבר קרוב, אך ישעיהו הנביא שהיה בארץ אמר "שמעו שמים" שלשון זו מתאימה לאמירה מרחוק.

השמים והנשמה

ומוסיף לבאר הזרע שמשון על פי דברי הש"ך (על התורה פרשת האזינו ד"ה 'מצאתי כתוב') שישנם שני טעמים מדוע משה רבינו בחר בנוסח "האזינו השמים": הטעם הראשון הוא כפי שצוין לעיל ומפני שלשון 'האזנה' נאמרת על דבר קרוב ומשה רבינו היה קרוב למרום, והטעם השני הוא שלשון 'האזנה' נאמר למי ששומע ומבין בקלות, והנה הנשמה שהיא רוחנית הרי שהיא מאזינה לדברי ה' בקלות רבה יותר מאשר הגוף החומרי. וכמו כן המילה 'השמים' בגימטריא היא 'נשמה', ומחמת כבוד שמים שהם כנגד הנשמה ובפרט לאור משמעות המילה 'האזינו', בחר משה רבינו לומר "האזינו השמים". אך ישעיהו הנביא שבחר לומר "שמעו שמים" הוכיח שהוא מצדד בטעם הראשון ומתעלם מהטעם השני, ובכך פגע בכבוד שמים ולכן היה ראוי להיענש,

